

Saltviks kommun

Stöd för närståendevård

VAD INNEFATTAR STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD?

Med närståendevård avses vård av och omsorg om en äldre, handikappad eller sjuk person som ordnas i den vårdbehövandes hem med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära.

Skillnaden mellan *närståendevård* och *ömsesidig hjälp* som anhöriga eller närstående personer ger varandra är att närståendevården är *mycket bindande och krävande*, dvs. en *dygnet runt vård* eller *fortlöpande daglig vård*. Med *närståendevården* avses *alltid hjälp med den personliga vården och omsorgen*, inte enbart hjälp med att uträtta ärenden utanför hemmet eller hushållsarbete.

Stödet för närståendevård omfattar i första hand de personer som behöver mest vård och vars funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand har försämrats så pass mycket att de behöver fortgående personlig vård och omsorg för att kunna bo hemma. Förutsättningen är att alternativ till stöd för närståendevård är kommunens hemvårdstjänster eller vård på anstalt.

Stöd för närståendevård beviljas inte om andra tjänster än stöd för närståendevård bättre tryggar vården och omsorgen. Sådana tjänster kan vara till exempel den hemvård som kommunen ordnar, korttidsvård, stödfamilj, familjearbete eller att familjen är klient hos barnskyddet.

- Stöd för närståendevård består av ett *vårdarvode*, *kompletterande hälso- och socialtjänster till den vårdbehövande* och *stöd till närståendevårdaren*.
- Närståendevårdsstöd är *ingen subjektiv rätt*, kommunen fastställer grunderna för beviljande av stöd för närståendevård inom lagstadgade bestämmelser.
- Närståendevårdsstöd beviljas oberoende av den sökandes ekonomi.
- Närståendevårdsstöd beviljas inte för vård på institution.

Lagrum: Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård (ÅFS 1995:101)
Lag om stöd för närståendevård (FFS 2005/937).

ALLMÄNNA KRITERIER FÖR STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

Enligt 3 § i lagen om stöd för närståendevård kan kommunen bevilja stöd för närståendevård om *alla förutsättningarna* nedan *uppfylls*:

- Någon på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller handikapp eller av någon annan motsvarande orsak behöver vård eller omsorg i hemförhållande.
- En anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service.
- Vårdarens hälsa och funktionsförmåga svarar mot de krav som närståendevården ställer.
- Närståendevården tillsammans med andra behövliga social- och hälsovårdstjänster är tillräckliga med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet.
- Den vårdbehövandes hem till sina sanitära förhållanden och övriga förhållanden är lämpligt för den vård som ska tillhandahållas där.

- Beviljande av stöd bedöms vara förenligt med den vårdbehövandes bästa.
- Den vårdbehövande godkänner närstående vårdaren.

ANSÖKAN OM STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

1. Ta kontakt med äldreomsorgschefen eller socialkansliet för att få en *ansökningsblankett* eller skriv ut en ansökningsblankett från kommunens hemsida www.saltvik.ax under blanketter.
2. *Vårdnadshavare* står som sökande för närståendevårdsstöd för vårdbehövande under 18 år och *den vårdbehövande* i övriga fall.
3. Fyll i blanketten, bifoga *C-läkarintyg* och skicka till *Saltviks kommun, Social- och omsorgsnämnden, Lillängs 14, AX- 22320 Ödkarby*.
4. Äldreomsorgschefen eller socialarbetaren tar kontakt med dig och bokar in ett *hembesök* för att informera dig om närståendevårdsstöd och för att skriva en *vård- och serviceplan*.
5. Äldreomsorgschefen eller socialarbetaren tar *beslut* om närståendevårdsstödet beviljas eller avslås på basen av läkarintyg, vård- och serviceplanen och de fastställda kriterierna för närståendevårdsstöd.
6. Den sökande *delges beslutet*. Vid beviljande av närståendevårdsstöd bokas ett nytt möte in för underskrift av *avtal om närståendevård*.

Närståendevårdsstöd är en *skattepliktig inkomst* varvid vårdaren ska lämna in ett *skattekort* till kommunen.

Den som är missnöjd med tjänstemannabeslutet har rätt att lämna in ett rättelseyrkande till kommunstyrelsen inom 14 dagar efter delfäendet av beslutet. För de sökande som inte uppfyller alla förutsättningarna för beviljande av stöd för närståendevård kan tjänster enligt socialvårdslagen beviljas enligt ansökan och prövning.

Frågor och ansökan gällande närståendevårdsstöd för vårdbehövande i åldern 0 - 64 år handhavs av *socialarbetaren* på socialförvaltningen, tel. 489 033 mån-tors kl. 9.00–10.30.

Frågor och ansökan gällande närståendevårdsstöd för vårdbehövande i åldern 65 år och äldre handhavs av *äldreomsorgschefen*, tel. 431 660.

VÅRD- OCH SERVICEPLANEN

Enligt 7 § i lagen om närståendevård ska åtminstone följande antecknas i vård- och serviceplanen:

1. Omfattningen av och innehållet i den vård som närståendevårdaren ger.
2. Omfattningen av och innehållet i andra social- och hälsovårdstjänster som den vårdbehövande behöver.
3. Omfattningen av och innehållet i socialvårdstjänster till stöd för närståendevårdarens uppdrag.
4. Hur vården av den vårdbehövande ordnas under vårdarens ledighet, besök som hänförs till hälso- och sjukvård eller annan frånvaro.

Planering av servicen och den fortsatta bedömningen stöds även genom anteckning av:

- Den vårdbehövandes fysiska, kognitiva, psykiska och sociala funktionsförmåga.
- En bedömning av närstående vårdarens hälsa/funktionsförmåga, vårdkunskaper och hemmet som vårdmiljö.
- Målen för upprätthållande och främjande av den vårdbehövandes funktionsförmåga.
- Uppföljningstidpunkt av vård- och serviceplanen, vid behov eller minst 1 gång/år.

AVTAL OM NÄRSTÅENDEVÅRD

- Närståendevårdsstödet beviljas från *ansökningsdagen* och beviljas enligt avtal *tillsvidare*. Av särskilda skäl kan stödet beviljas för en tidsbestämd period.
- Närståendevårdsstöd beviljas för en period om *minst 1 månad* och retroaktivt om *högst 6 månader* bakåt från ansökningsdagen med giltigt läkarintyg.
- Beslut som gäller sänkning av arvodesklass eller avslutande av avtal träder ikraft tidigast från första dagen i månaden efter beslutsdatum.
- Om närståendevården *tillfälligt avbryts* av skäl som beror på den *vårdbehövandes hälsa* som t.ex. institutionsvistelse, sjukhusvistelse så avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter *en månad*.
- Om närståendevården *avbryts* av skäl som beror på *vårdaren* och som inte är lagstadgad ledighet så upphör utbetalningen av vårdarvodet under vårdavbrottet. Kommunen kan säga upp avtal om närståendevårdsstöd så att det upphör 2 månader efter uppsägningen.
- Närståendevårdaren kan säga upp avtal om närståendevårdsstöd så att det upphör 1 månad efter uppsägning.
- Om den vårdbehövande eller vårdarens hälsa eller säkerhet äventyras av att avtalet fortsätter så kan avtalet upphävas omedelbart.
- Om vården har blivit obehövlig med anledning av den vårdbehövandes hälsa så upphör avtalet vid slutet på månaden. Likaså om den vårdbehövande flyttas till långvarig institutionsvård eller avlider.
- Lagen om närståendevårdsstöd innehåller *inga grunder för uppsägning* varvid det är upp till *avtalspartnerns bedömning* när denne vill säga upp avtalet.
- Närståendevårdaren eller den vårdbehövande ska meddela äldreomsorgschefen eller socialarbetaren när en förändring sker i vården.
- Kommunen tecknar en så kallad frivillig *olycksförsäkring* för närståendevårdaren vilken kan tillämpas om en olycka drabbat vårdaren i vården av den vårdbehövande.

LEDIGHET FÖR NÄRSTÅENDEVÅRDAREN

- Närståendevårdare som vårdar en person fortgående alla dagar eller dygnet runt har rätt till 5 lagstadgade lediga dygn/månad. De 5 lediga dygnen kan tas ut varje månad eller sparas ihop till en längre ledighet. Vårdarvodet påverkas inte av den lagstadgade ledigheten. Om närståendevårdaren tar ut fler dygn än den lagstadgade ledigheten påverkas arvodet så att det utbetalas i proportion till antalet vårddagar. Om dessa dygn överstiger 5 dygn/månad så tjänas ingen lagstadgad ledighet in under den aktuella månaden.
- Lagstadgad ledighet ska i förväg planeras med berörd tjänsteman.
- Vid annan ledighet än lagstadgad ledighet utbetalas arvodet i proportion till arvodet, månadens antal dagar samt antal vårddagar.

- Under närståendevårdarens lagstadgade ledighet besluter kommunen vilka vård- och serviceformer kommunen kan erbjuda den vårdbehövande. Vård- och serviceformerna ska vara ändamålsenliga med beaktande av den vårdbehövandes vårdbehov och ålder. För de tjänster som kommunen erbjuder till den vårdbehövande under vårdarens lagstadgade ledighet kan en avgift om max 11,50 €/dygn debiteras den vårdbehövande.
- Närståendevårdare med ett lägre vårdarvode än vårdklass 1 är inte berättigade till lagstadgad ledighet, dvs. betald ledighet om 5 dygn/månad. Vid ledighet utbetalas arvodet i proportion till antalet vårddagar.

KOMPLETTERANDE HÄLSO- OCH SOCIALTJÄNSTER OCH STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRDAREN

Exempel på tjänster som vid behov kan ordnas för den vårdbehövande enligt ansökan och prövning är olika stödtjänster som t.ex. måltids-, bad-, ledsagar-, trygghetstjänster, färdtjänst, personlig hjälpare, hjälpmedel, servicetjänster via Sunnanberg vårdhem, hemvård och andra hälsovårdstjänster. Ett komplement är också ÅHS:s hemsjukvård och geriatriska kliniken. Som stöd för närståendevårdaren finns äldreomsorgschefen eller socialarbetaren tillgänglig. Stödperson/stödfamilj, service från De Utvecklingsstördas Väl (DUV), service från Ålands Omsorgsförbund (ÅOF) samt dag- eller korttidsvård kan även utgöra ett stöd både för den vårdbehövande och närståendevårdaren.

Avgifter

Avgifter för de kompletterande hälso- och socialtjänsterna uppgår till samma avgift som för övriga kommuninvånare. Under närståendevårdarens lagstadgade ledighet kan en avgift om max 11,30 €/dygn debiteras den vårdbehövande för de tjänster som kommunen erbjuder.

INDEXSKYDD

Vårdarvodets storlek justeras kalenderårsvis med en lönekoeficient som årligen fastställs för tillämpande av 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/1961) (se 6 § i lagen om stöd för närståendevård).

NÄRSTÅENDEVÅRD FÖR PERSONER 18 ÅR OCH ÄLDRE 2017

Närståendevård för personer 18 och äldre är indelat i tre kategorier beroende på vårdtyngd enligt följande:

Kategori 1 **393,-**

- Till denna grupp hör vårdtagare som dagligen behöver vård och omsorg, inte endast att uträtta ärenden
- Vårdtagaren klarar i regel natten utan vård
- Vårdtagaren klarar sig i regel en del av dagen ensam och kan bo ensam
- Närståendevård kan vara ett alternativ till daglig hemvård
- Vårdaren kan vara i förvärvsarbete

Kategori 2 **621,-**

- Till denna grupp hör vårdtagare som behöver regelbunden personlig vård och hjälp samt rätt mycket vård och omsorg för att reda sig i det dagliga livet
- Vårdtagaren behöver i allmänhet inte vård och omsorg nattetid, men vårdaren kan behöva vara i beredskap
- Vårdtagaren kan vistas en del av dagen ensam men kan dock inte bo ensam
- Alternativ till serviceboende eller omfattande personlig assistans

Kategori 3 **850,-**

- Till denna grupp hör vårdtagare som behöver kontinuerlig hjälp och mycket vård och omsorg för att reda sig i det dagliga livet
- Vårdtagaren behöver vård och omsorg dygnet runt, och vården är således mycket bindande och krävande
- Vårdaren kan i regel inte förvärvsarbete
- Alternativ till institutionsvård

NÄRSTÅENDEVÅRD FÖR PERSONER UNDER 18 ÅR 2017

Det vårdbehövande barnet/ungdomen skall jämföras med jämnåriga barn vid bedömning av hur bindande vården är. Kriterierna är inte bundna till diagnos. Närståendevård för personer under 18 år är indelat i tre kategorier beroende på vårdtyngd enligt följande:

Kategori 1 **393,-**

- Vårdtagaren behöver betydligt mer omsorg, stöd och handledning än jämnåriga med att sköta olika områden av sin livshantering.
- Vårdtagaren är ofta inom barnomsorgen, skolan eller i skyddat arbete.
- Vårdaren kan vara i förvärvsarbete, men har oftast nedsatt arbetstid.
- Vården av vårdtagaren är krävande och bindande.

Kategori 2 **621,-**

- Vårdtagaren är beroende av hjälp i nästan allt som gäller den personliga vården
- Vårdtagaren behöver hjälp och uppsikt i det sociala umgänget och kan kräva en stor mängd speciella vårdinsatser
- Vårdaren är bunden till mervården av barnet dygnet runt

Kategori 3 **850,-**

- Vårdtagaren kräver vård och omsorg i betydligt större utsträckning under en tung behandlingsfas
- Vårdaren är kortvarigt förhindrad att förvärvsarbete
- Vårdtagaren behöver en stor mängd speciell vård och omsorg
- Vårdtagaren behöver ständig hjälp och uppsikt
- Vårdaren har inte rätt till högsta arvudet om vårdaren har inkomster som inte kan anses som ringa, rätt till specialvårdspenning eller alturneringsersättning

Närståendevården styrs av Lag om stöd för närståendevård 2.12.2005/937 vilken gäller i landskapet Åland i enlighet med landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård.